

WYPEŁNIA UCZEŃ

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kod ucznia

--	--	--

**Próbna matura z WSiP
Październik 2019**

**Egzamin maturalny z fizyki
dla klasy 3 liceum ogólnokształcącego i klasy 4 technikum
Poziom rozszerzony**

Informacje dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 17 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój PESEL i kod.
3. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku oraz pamiętaj o jednostkach.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Możesz korzystać z *Wybranych wzorów i stałych fizykochemicznych na egzamin maturalny z biologii, chemii i fizyki*, linijki oraz kalkulatora prostego.
9. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 180 minut.
10. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać 60 punktów.

Powodzenia!

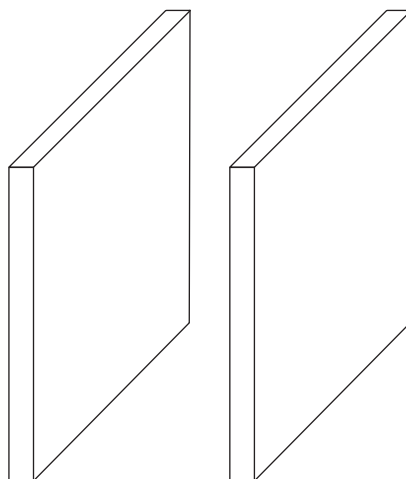
Zadanie 1.4. (0–2)

Aby zawody były bezpieczne, zawodnik powinien lądować tak, aby wektor prędkości $\vec{v}$ był równoległy do powierzchni zeskoku.

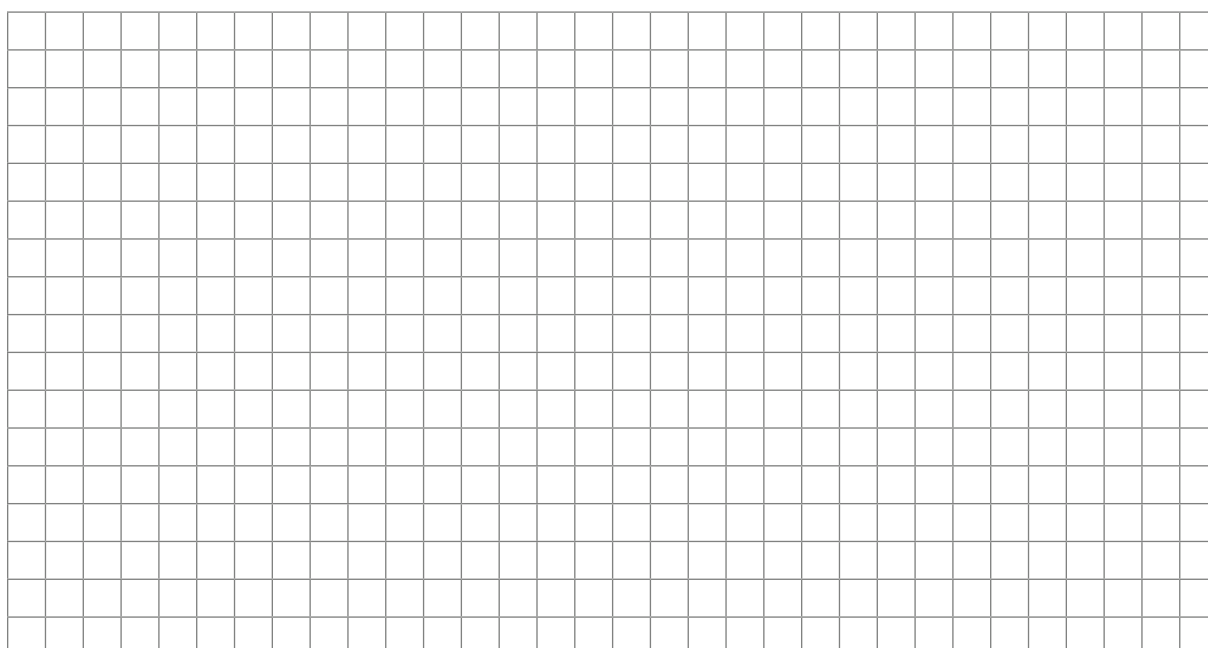
Oszacuj miarę kąta, jaki powierzchnia zeskoku powinna tworzyć z kierunkiem poziomym, aby spełnić ten warunek. Pomiń opory ruchu.

Zadanie 2. (0–2)

Model kondensatora tworzą dwie umieszczone naprzeciw siebie kwadratowe płyty wykonane z blachy aluminiowej, a ty nie dysponujesz żadnym narzędziem do cięcia lub zginania blachy.

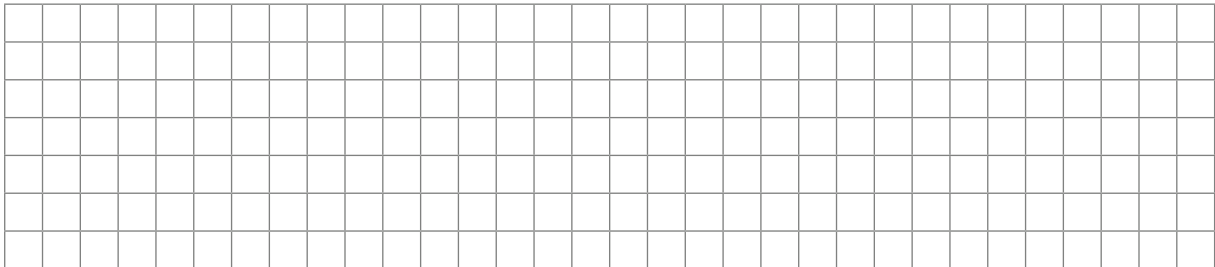
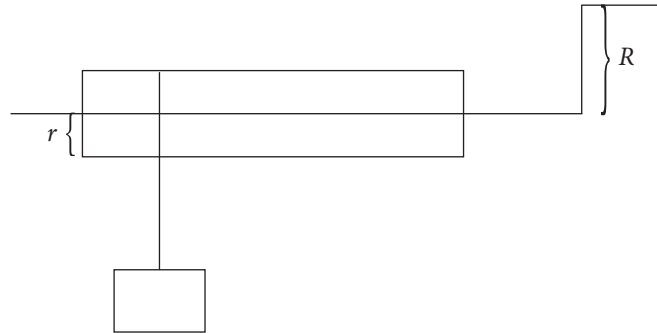

Zaproponuj dwa sposoby na zmniejszenie pojemności tego modelu kondensatora.

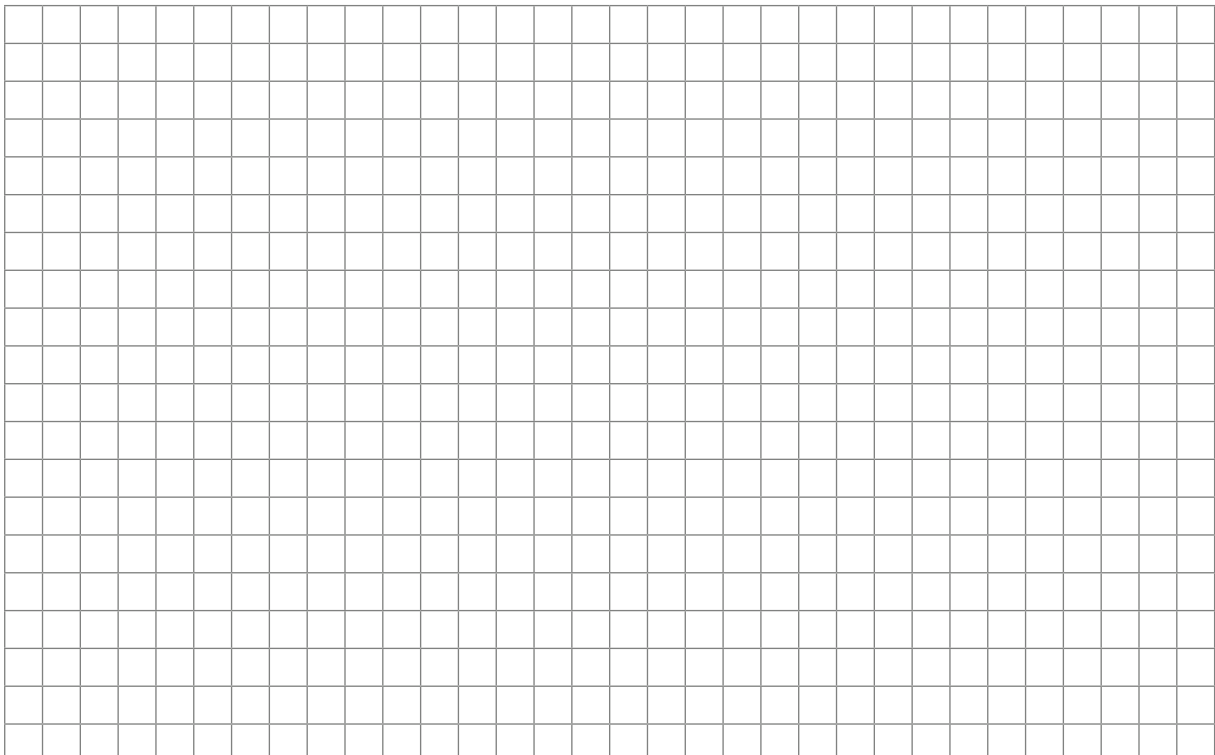

Zadanie 3. (0–5)

Za pomocą kołowrotu, którego korba zatacza okrąg o promieniu $R = 35$ cm, podnoszony jest ładunek o masie $M = 50$ kg. Lina nawija się na bęben w kształcie walca o promieniu $r = 15$ cm i masie $m = 20$ kg. Pracownik zaczyna podnosić ładunek, działając na korbę siłą o stałej wartości $F = 217,5$ N. Moment bezwładności bębna $I = \frac{m \cdot r^2}{2}$.

Zadanie 3.1. (0–4)

Oblicz, po jakim czasie ładunek zostanie podniesiony na wysokość 20 m. Wynik podaj z dokładnością do trzech cyfr znaczących. Przyjmij, że $g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$.

Zadanie 6.2. (0–1)

Przyjmij, że w zadaniu 6.1 prędkość odrzutu atomu wynosi v .

Zaznacz właściwe stwierdzenie wybrane spośród 1–3 oraz jego poprawne uzasadnienie wybrane spośród A–C.

Jeżeli w atomie wodoru elektron przejdzie z orbity 4. na orbitę 1., to wartość prędkości odrzutu swobodnego atomu w porównaniu z przypadkiem opisanym w zadaniu 6.1	Stwierdzenie		ponieważ długość fali elektromagnetycznej emitowanej wtedy przez atom będzie	Uzasadnienie	
	1.	wzrośnie,		A.	większa.
	2.	nie zmieni się,		B.	taka sama.
	3.	zmaleje,		C.	mniejsza.

Zadanie 6.3. (0–1)

Za pomocą siatki dyfrakcyjnej możemy badać widmo fal elektromagnetycznych emitowanych przez atomy.

Zaznacz właściwe dokończenie zdania.

Aby zaobserwować obraz dyfrakcyjny na ekranie ustawionym za nią, szerokość szczelin siatki d

- A. powinna być znacznie większa niż długość fali.
- B. powinna być porównywalna z długością fali.
- C. powinna być znacznie mniejsza niż długość fali.
- D. nie ma wpływu na powstawanie obrazu.

Zadanie 7. (0–1)

Codziennie na powierzchnię Ziemi spada z przestrzeni kosmicznej nawet 250 ton materii. Na szczęście są to obiekty o bardzo małych rozmiarach. Jak duże szkody może uczynić większe ciało, widzieliśmy w Czelabińsku. W 2013 r. bolid o średnicy 17 m i masie szacowanej na 10 tysięcy ton eksplodował około 30 km nad powierzchnią Ziemi. Wywołało to falę uderzeniową, która uszkodziła 7500 budynków, a rany odniosło 1500 osób. Można wyobrazić sobie, jaką katastrofę spowodowałby upadek planetoidy. Może nią być planetoida Bennu o średnicy nieco ponad 500 m, należy więc przygotować się do zapobieżenia jej upadkowi. W tym celu należy zmienić kurs Bennu. Rozważane jest uderzenie w planetoidę głowicami z ładunkiem jądrowym lub odholowanie jej za pomocą przymocowanych silników rakiet. Ciekawym pomysłem jest pomalowanie jednej jej strony farbą, co dzięki oddziaływaniu fotonów światła słonecznego na powierzchnię planetoidy powinno zepchnąć ją z kursu kolizyjnego.

Zaznacz właściwe stwierdzenie wybrane spośród 1–2 oraz jego poprawne uzasadnienie wybrane spośród A–C.

Większa siła będzie działać na oświetloną stronę Bennu, jeżeli fotony będą	Stwierdzenie		Wtedy siła działająca na planetoidę będzie	Uzasadnienie	
	1.	odbijane.		A.	taka sama.
	2.	pochłaniane.		B.	większa.
				C.	mniejsza.

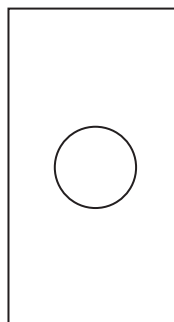
Zadanie 9. (0–3)

Na dnie głębokiego zbiornika cieczy umocowana jest drewniana kulka o gęstości $\rho = 0,6 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ i średnicy 2 cm. Po zwolnieniu mocowania kulka zaczyna się poruszać, co powoduje działanie siły oporu opisanej wzorem (zakładamy, że ruch kulki jest laminarny) $F_{\text{op}} = 6\pi r\eta v$.

W równaniu tym: r – promień kulki, η – współczynnik lepkości cieczy, v – prędkość, z jaką porusza się kulka.

Zadanie 9.1. (0–2)

Zaznacz na rysunku i nazwij siły działające na kulkę w chwili, gdy zacznie poruszać się ruchem jednostajnym. Zachowaj proporcje.

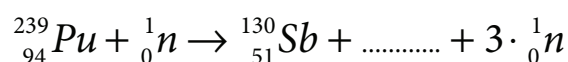
Zadanie 9.2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Maksymalna prędkość, jaką osiągnie kulka, jest tym większa, im większa jest lepkość cieczy.	P	F
2.	Jednostką lepkości w układzie SI jest $\frac{\text{kg}}{\text{m}^3 \cdot \text{s}^2}$.	P	F

Zadanie 10. (0–2)

Uzupełnij poniższe równanie reakcji – wpisz liczbę atomową, liczbę masową i symbol pierwiastka, którego jądro powstanie w jej wyniku, oraz zapisz nazwy dwóch zasad zachowania, wykorzystane do uzupełnienia tej reakcji.

Zadanie 11. (0–2)

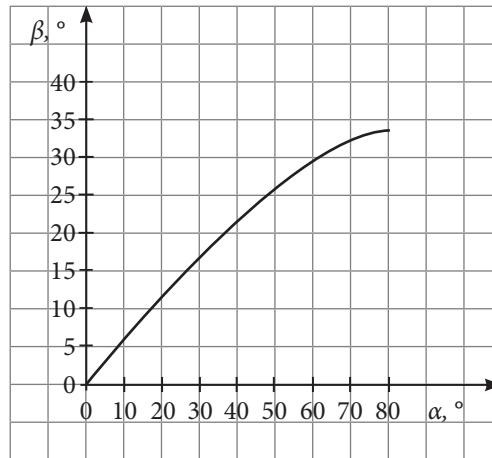
Sztuczny satelita Ziemi krąży po orbicie na wysokości 800 km nad powierzchnią Ziemi.

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

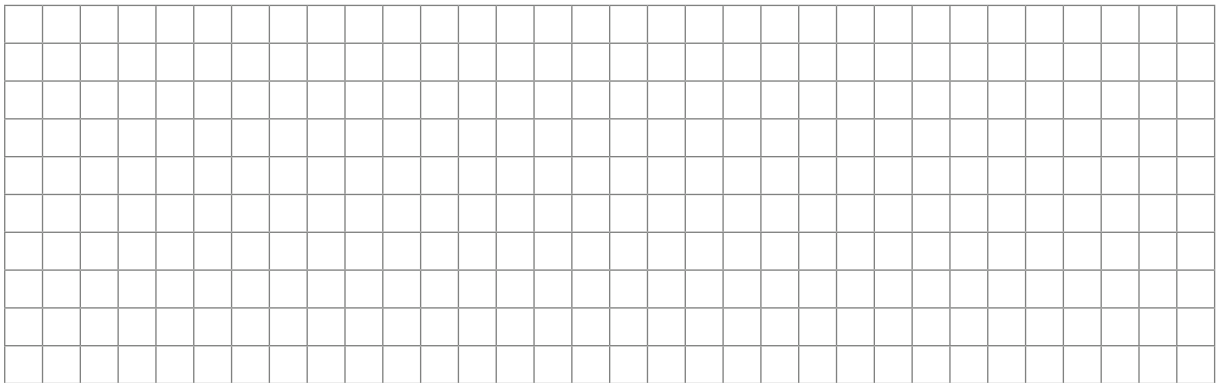
1.	Po przeniesieniu sztucznego satelity Ziemi na orbitę o dwukrotnie większym promieniu jego prędkość orbitalna wzrośnie.	P	F
2.	Praca, jaką przy zmianie orbity wykonają silniki satelity, będzie równa zmianie jego energii potencjalnej.	P	F
3.	Satelitę geostacjonarnego można umieścić na orbicie o dowolnym promieniu.	P	F

Zadanie 12. (0–7)

Wykres przedstawia zależność kąta załamania od kąta padania dla pewnego gatunku szkła.

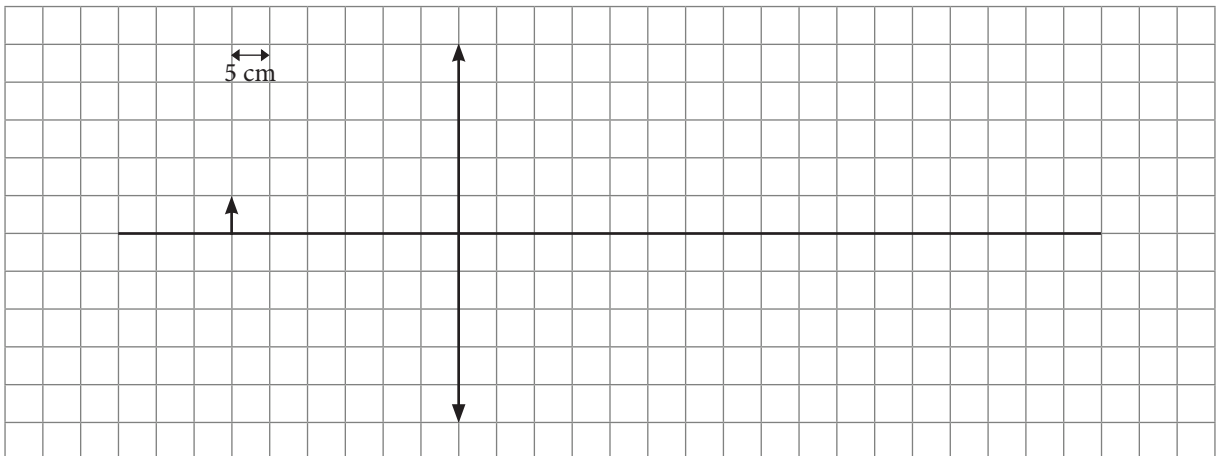
Zadanie 12.1. (0–1)

Oszacuj wartość bezwzględnego współczynnika załamania szkła.

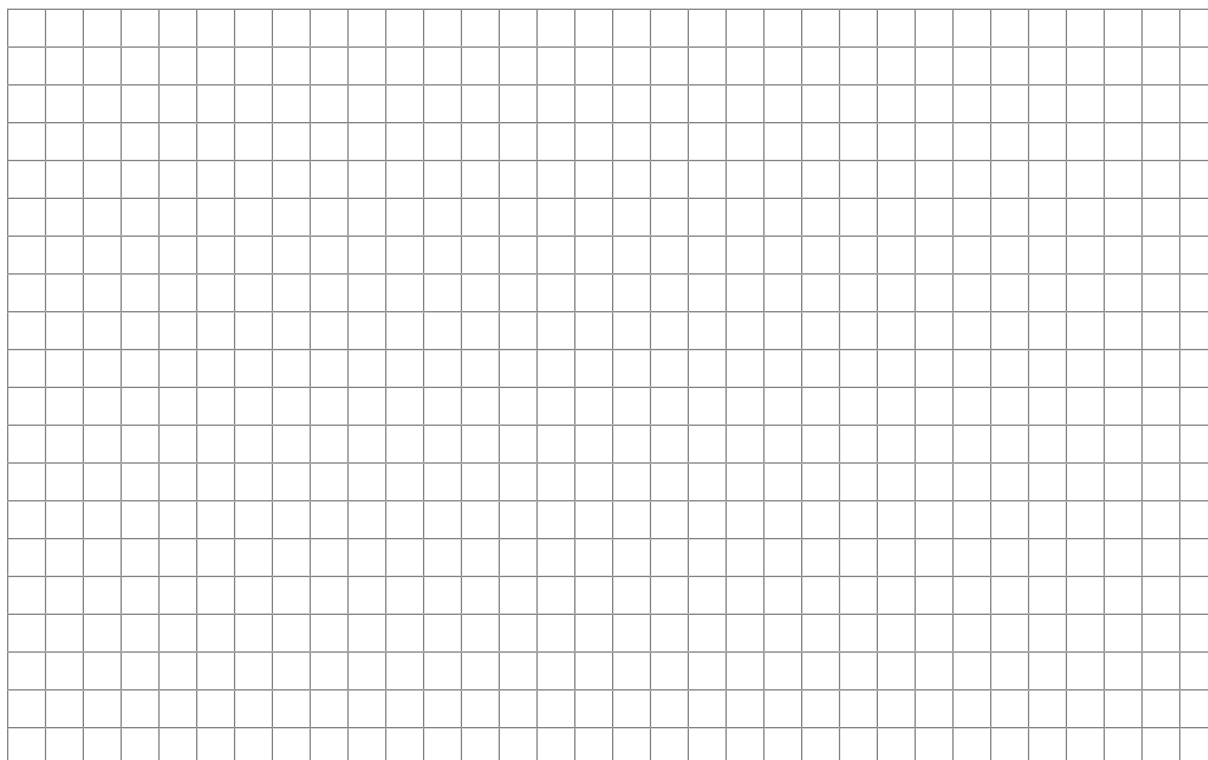
Zadanie 12.2. (0–4)

Przedmiot umieszczono tak jak na rysunku poniżej i otrzymano obraz rzeczywisty dwukrotnie powiększony.

a) Wyznacz konstrukcyjnie położenie ogniska, zaznacz je na rysunku i podpisz literą F.

b) Oblicz zdolność skupiającą tej soczewki i wyraż ją w dioptriach. Wykorzystaj jedynie dane z rysunku (nie stosuj równania soczewki).

Zadanie 12.3. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Soczewka dwuwypukła w powietrzu zawsze jest soczewką skupiającą.	P	F
2.	Jeżeli zwiększymy promień krzywizny soczewki, jej ogniskowa zmaleje.	P	F
3.	Dalekowzroczność korygujemy za pomocą soczewek skupiających.	P	F

Zadanie 13. (0–6)

Transformator to urządzenie, za pomocą którego możemy podwyższać lub obniżać napięcie prądu przemiennego.

Zadanie 13.1. (0–2)

Wybierz sformułowania i uzupełnij luki tak, aby otrzymane zdania były prawdziwe.

- a) Jeżeli transformator podwyższa napięcie, to natężenie prądu _____ (rośnie, nie zmienia się, maleje).
- b) W działaniu transformatora wykorzystujemy zjawisko indukcji _____ (elektrostatycznej, magnetycznej, elektromagnetycznej).
- c) Rdzeń transformatora jest wykonany z _____ (paramagnetyka, ferromagnetyka, diamagnetyka).

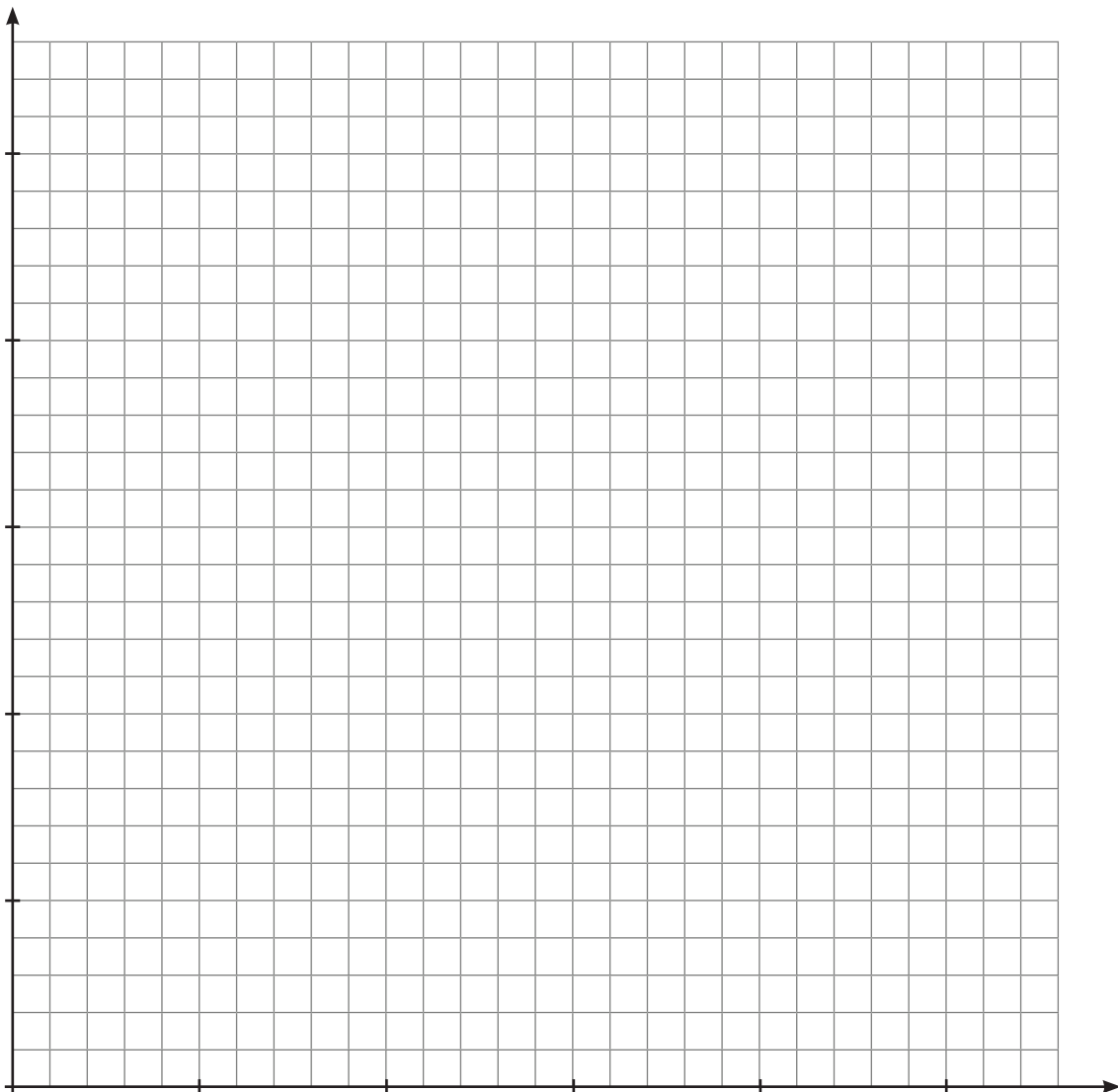
Zadanie 14. (0–8)

W tabeli znajdują się wyniki pomiarów zależności natężenia prądu od napięcia panującego na odbiorniku. Przyjmij, że temperatura odbiornika była stała, a niepewności pomiaru napięcia i natężenia wynosiły odpowiednio $\Delta U = 0,5 \text{ V}$, $\Delta I = 0,02 \text{ A}$.

$U, \text{ V}$	3	6	9	12	15	18
$I, \text{ A}$	0,2	0,42	0,6	0,78	0,98	1,2

Zadanie 14.1. (0–4)

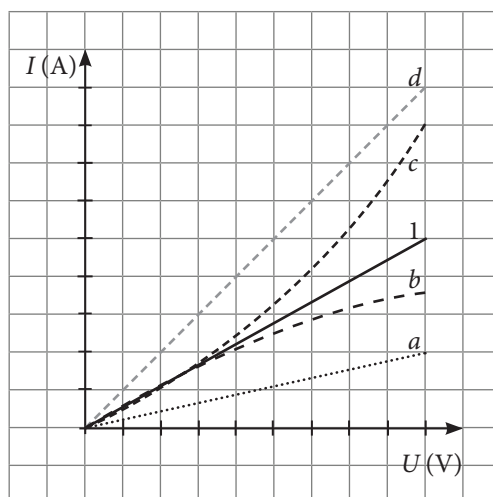
Nanieś na układ współrzędnych punkty wraz z niepewnościami oraz sporządź wykres zależności $I(U)$, rysując najlepiej dopasowaną prostą.

Zadanie 14.2. (0–3)

Aby wyznaczyć opór elektryczny przewodnika, należy sporządzić charakterystykę prądowo-napięciową, czyli sporządzić wykres $I(U)$. Jest to pomiar złożony, w którym na niepewność pomiaru oporu elektrycznego ma wpływ niepewność pomiaru napięcia i natężenia. Przyjmij, że niepewność pomiaru oporu można obliczyć ze wzoru $\Delta R = \frac{R_{\max} - R_{\min}}{2}$, $R_{\max}$ i $R_{\min}$ to odpowiednio możliwie największy i możliwie najmniejszy opór badanego przewodnika.

Oblicz opór elektryczny odbiornika oraz maksymalną niepewność pomiaru, korzystając z metody NKP (najmniej korzystnego przypadku).

Zadanie 14.3. (0–1)

Na wykresie powyżej cyfrą 1 oznaczono zależność $I(U)$ dla odbiornika w stałej temperaturze. Który wykres (a , b , c lub d) przedstawia zależność $I(U)$ dla takiego samego odbiornika, który ogrzewał się w wyniku przepływu prądu?

Zaznacz właściwą odpowiedź wybraną spośród A–D.

A. a

B. b

C. c

D. d

BRUDNOPIS
(nie podlega ocenie)

A large grid of graph paper, consisting of 20 columns and 30 rows of small squares, intended for rough work during the exam.

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kod ucznia

--	--	--

WYPEŁNIA NAUCZYCIEL

Nr zad.	Liczba punktów				
	0	1	2	3	4
1.1	☐	☐	☐		
1.2	☐	☐	☐		
1.3	☐	☐	☐		
1.4	☐	☐	☐		
2	☐	☐	☐		
3.1	☐	☐	☐	☐	☐
3.2	☐	☐			
4.1	☐	☐	☐		
4.2	☐	☐	☐	☐	☐
5.1	☐	☐			
5.2	☐	☐	☐		
6.1	☐	☐	☐	☐	
6.2	☐	☐			
6.3	☐	☐			
7	☐	☐			
8	☐	☐	☐		

Nr zad.	Liczba punktów				
	0	1	2	3	4
9.1	☐	☐	☐		
9.2	☐	☐			
10	☐	☐	☐		
11	☐	☐	☐		
12.1	☐	☐			
12.2	☐	☐	☐	☐	☐
12.3	☐	☐	☐		
13.1	☐	☐	☐		
13.2	☐	☐			
13.3	☐	☐	☐	☐	
14.1	☐	☐	☐	☐	☐
14.2	☐	☐	☐	☐	
14.3	☐	☐			

SUMA PUNKTÓW: _____